

DE RAZZIA VAN ZWANENBURG

In de laatste zes afschuwelijke oorlogsmaanden hielden de Duitsers in West-Nederland duizenden razzia's. Ze hadden mannen nodig om verdedigingswerken te graven tegen de oprukkende Geallieerde Legers. Ook het dorpje Zwanenburg (nog geen zesduizend inwoners), nabij Halfweg tussen Amsterdam en Haarlem, kwam aan de beurt en wel op maandag 19 februari 1945. Aanleiding was een vuurgevecht tussen een knokploeg van de ondergrondse en een Duits arrestatieteam. Hans Smulders woonde toen in Zwanenburg en maakte alles mee.

door HANS SMULDERS

illustraties: CHRIS ROODBEEN

ZWANENBURG, zaterdag

Die zaterdagmiddag had mijn moeder bij bakker De Vries om de hoek gewoontegetrouw twee emmers warm water gehaald voor twee centen per stuk. In de kille keuken had ze het water in de zinken teil gegoten en ons de zaterdagse wasbeurt gegeven. Ze had schoon ondergoed over onze mage-re lijfjes getrokken en daarna waren mijn broertje en ik naar boven gegaan, naar onze nog koudere slaapkamer aan de achterzijde van het huis, om onze pyjama's aan te trekken.

Terwijl we daar bibberend eerst ons pyjamajasje en daarna onze pyjamabroek aantrokken, hoorden we schoten. Wij hadden nog nooit schoten gehoord, maar we wisten het zeker: dit waren gewerschoten. We hielden naar beneden om het mijn vader te zeggen.

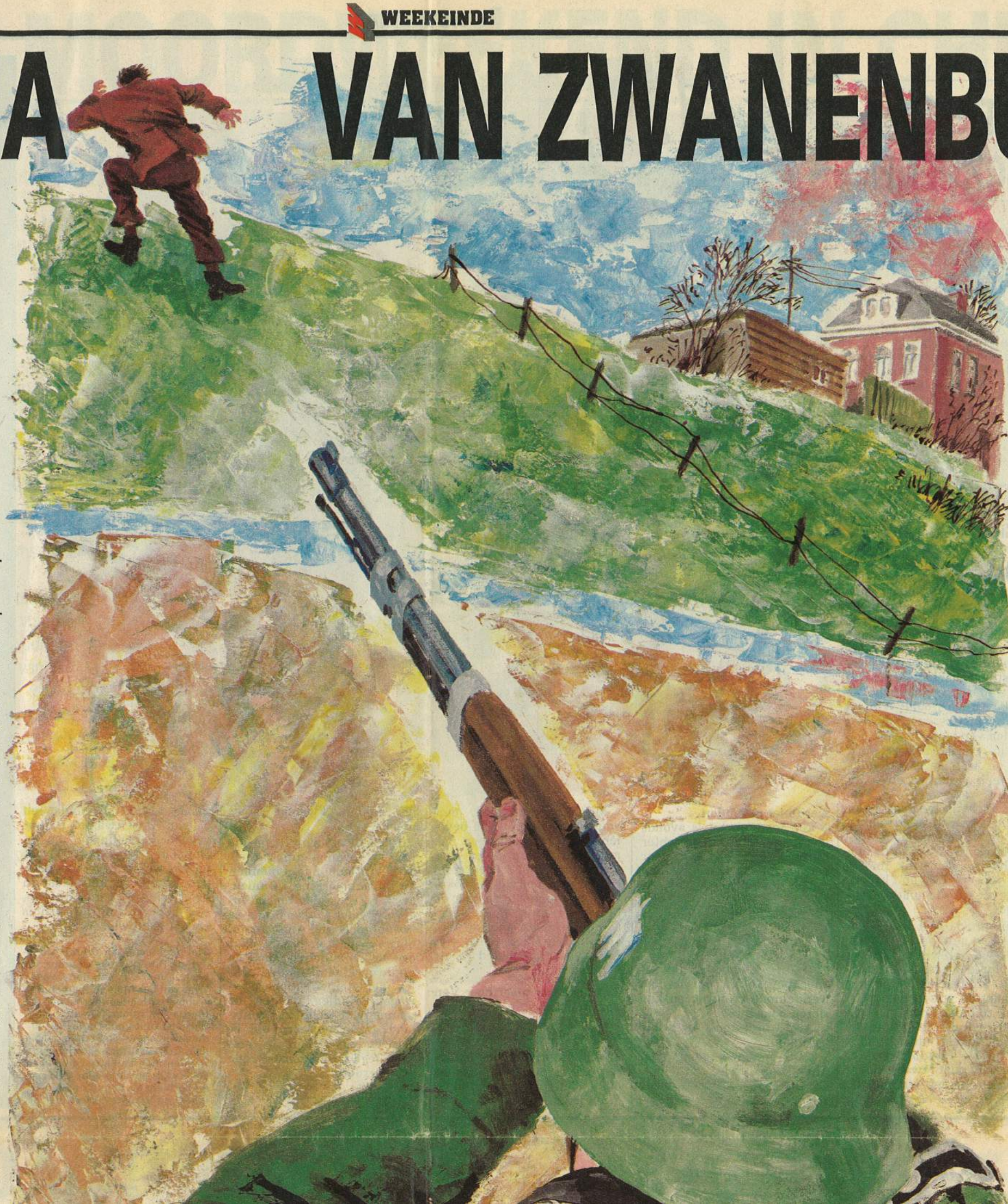
„Godallemachtig,” zei hij en we zagen hem zijn jas aanschieten.

Maar welke schoten hadden we gehoord?

Eerder die week was er een aanslag gepleegd op de spoorlijn Haarlem-Amsterdam, ter hoogte van Halfweg, dat slechts door de Ringvaart van Zwanenburg gescheiden is. De schade aan de rails was

nenburg ondergebracht. Johnny en Dik aan de Wilgenlaan 11, bij Paultje de Jager, de vrouw van Piet Alberding, de bonthandelaar. Johnny woonde daar al een paar maanden. Dik was pas enkele dagen bij hem ingekwartierd. Hij sliep op een luchtbed op Johnny's kamer-tje.

Het was geen ideaal schuiladres. Een huis van het type twee onder een kap, met de voordeuren naast elkaar. In de andere woning huisde het gezin van een NSB-er, maar dat was het ergste niet, want de man was meer idealistisch dan daadkrachtig. Meer gevaar werd er geducht van een van de zoons, die zich aangesloten had bij de SS. Hoewel, hij was de laatste tijd veel thuis en er was een gerucht dat hij gedeserteerd was.

zia's en represaillemaatregelen komen. Iedereen kende de tragedie van Putten! Ze zaten in de kruipruimte onder hun huis, in het bouwvallige schuurtje op het erf, in een onvindbare hoek van de zolder, in de hooiberg van een boer, in ongebruikte, vuile en koude kassen. Ook mijn vader was verdwenen en we wisten waar hij zat: bij boer Van der Helm aan de Domineeslaan, maar dat mochten we nooit verraden.

Die zondag gebeurde er niets. We aten op het rokerige noodkachelkje warm gemaakte krieltjes met rode biet. En toen wij weer vroeg in ons warme opklapbed lagen maakte mijn moeder, zoals gewoonlijk, een pan waterpap klaar, die ze heet in de hooikist zette, zodat hij de volgende dag nog een beetje warm was.

Veel van de ondergedoken mannen gingen 's avonds gewoon weer naar huis. Er was immers niets gebeurd!

Op maandagochtend keken mijn broertje en ik omstreeks zeven uur uit het raam en we zagen het meteen. Overal Duitsers. Ze waren nauwelijks te zien, want er hing een dichte mist. Maar we zagen ze staan met hun geweren onder de lantaarnpalen in de Olmenlaan, in de Dennenlaan en onze eigen Iepenlaan. Mijn ouders waren al op en aangekleed. Ze hadden om zes uur al rumoer in de laan gehoord. Moffen! Razzia! Dus toch! De schotten!

In de keuken rolde mijn vader de kokosmat bij de achterdeur weg en peuterde met een schroevendraaier vier plankjes uit de houten vloer. De toegang tot de kruipruimte en zijn schuilplaats. Hij ging met de plankjes naar de zolder.

„Even aan elkaar spijkeren,” zei hij.

Hij was nog niet de trap op of de achterdeur werd opengerukt door twee soldaten. Ze riepen met harde stemmen en ze moesten het gapende gat in de vloer hebben gezien.

„De moffen zeggen dat ze alles plathranden. Net als in

Maar welke schoten hadden we gehoord?

Eerder die week was er een aanslag gepleegd op de spoorlijn Haarlem-Amsterdam, ter hoogte van Halfweg, dat slechts door de Ringvaart van Zwanenburg gescheiden is. De schade aan de rails was weliswaar in enkele uren hersteld, maar die zaterdagmiddag voerden de Duitsers hun represaille-maatregel uit. Zij haalden uit de Amsterdamse gevangenis aan de Weteringschans tien mannen. Ze voerden ze in een vrachtauto naar Halfweg, langs de Dubbele Buurt en daarna langs het Rooie Dorp de Spaarndammerdijk op tot de plek, die om de een of andere reden de Stenen Beer wordt genoemd. Dat is vlakbij de Bosjes, een moeras met veel wilgebosjes, waar wij weleens kwamen, maar we waren er altijd bang.

De tien mannen werden daar op een rij gezet. Het waren P. de Booij, H. Dirkzwager, J. Dol, G. Philipsen, A. Vermaat, A. Visser, A. van Waarden uit Den Helder, D. van Rees uit Amsterdam, W. Speelman uit Nieuwveen (een van de oprichters van het illegale Trouw) en L. v.d. Weijden uit Rotterdam.

Een twintig man tellend executiepeloton richtte de geweren en de schoten weerklonken.

Waren het die schoten, die wij op die zaterdagmiddag 17 februari 1945 op onze koude slaapkamer zo duidelijk hoorden?

Of waren het de schoten die gewisseld werden tussen een groep Duitsers en de leden van de knokploeg van Tinus, aan het eind van de Wilgenlaan, ook niet ver van ons vandaan?

De knokploeg van Tinus bestond al een tijdje. Belangrijkste taak was te voorkomen dat de Duitsers een grote hoeveelheid springstof, die vlakbij Zwanenburg in de Ringdijk was ingegraven, tot ontploffing zouden brengen. Op vier plaatsen hadden de moffen op deze manier de Ringdijk ondermijnd om op het strategisch juiste ogenblik de hele Haarlemmermeer onder water te kunnen zetten. Als het zover kwam moest de knokploeg van Tinus het Duitse detonatie-detachment, voornamelijk bestaande uit Oekraïeners, onschadelijk maken.

De leden van de knokploeg waren op verschillende adressen in Halfweg en Zwa-

de andere woning huisdu-gezin van een NSB-er, maar dat was het ergste niet, want de man was meer idealistisch dan daadkrachtig. Meer gevaar werd er geducht van een van de zoons, die zich aangesloten had bij de SS. Hoewel, hij was de laatste tijd veel thuis en er was een gerucht dat hij gedeserteerd was. Hinderlijk was ook dat de NSB-ers een klein hondje hielden, dat bij het minste geluid begon te keffen. Bovendien was de Wilgenlaan, zoals de meeste lanen in Zwanenburg, een grindlaan en lag er ook nog grind om het huis. Stil thuiskomen of vertrekken was vrijwel onmogelijk.

Piet Alberding zelf had de situatie al lang geleden te gevaarlijk gevonden. Hij was ondergedoken in zijn bonthandel in Amsterdam en kwam alleen af en toe thuis om wat eten te halen.

De knokploegleden Johnny en Dik waren die zaterdagmiddag, zoals gewoonlijk, laat opgestaan. Zo rond half vier zat Dik beneden in de achterkamer, gewassen en geschoren, zijn pistool schoon te maken. Johnny stond zich boven in de badkamer in zijn ondergoed en op sokken te scheren.

Alle drie, Paultje, Johnny en Dik, hadden een beetje de pest in. Die van hiernaast hadden al twee keer aangebeld. Eerst of ze de grammofoon van Paultje mochten lenen. Daarna of ze een geleende pan terug konden krijgen.

Nu werd er voor de derde keer gebeld. Tegelijkertijd werd er op de achterdeur gebonsd.

„Mijn God,” riep Paultje, „moffen!”

Het waren er vier. Ze waren met de auto gekomen en hadden die een eind terug in de laan geparkeerd. Tot nu toe heeft men niet kunnen vaststellen wat hun opdracht was. Kwamen zij aanbellen om dank zij verraad de twee knokploegleden te arresteren? Of waren ze op zoek naar de gedeserteerde zoon van de NSB-buurman en hadden zij zich domweg in de deur vergist?

Dik griste de onderdelen van zijn pistool van tafel en holde naar boven. Johnny rende naar zijn slaapkamer, greep zijn zware Remington-pistool kaliber 13.8 uit de holster, die onder het tafelblad was vastgemaakt en pakte zijn kleren.

„Het raam uit,” riep hij tegen Dik, want Johnny was brandweerman van beroep.

Ze vlogen de slaapkamer van Paultje aan de voorkant van het huis in. Daar kleedde

Johnny zich haastig aanbroek, leren laarzen en een bruine trui.

„Er staan moffen met geweren buiten,” riep Dik en hij holde de slaapkamer weer uit, de overloop op.

Daar stonden twee Duitsers met getrokken pistolen. „Hände hoch!”

Dik stak zijn handen omhoog, terwijl de onderdelen van zijn pistool uit zijn jaszak puilden. Johnny pakte zijn Remington en begon door de halfgeopende slaapkamerdeur op de Duitsers te schieten. Hij zag dat hij ze allebei raakte. Ze schoten terug en doken weg, zijn slaapkamer-tje in.

Dik holde de trap af en de achterdeur uit. Hij rende het landje over naar de Ringdijk. De Duitsers rond het huis vuurden op hem. Johnny zag vanuit het slaapkamer-raam dat hij veilig de Ringdijk bereikte. Maar bij zichzelf ontdekte hij gutschende bloedstromen uit wonden in zijn borst. Hij was op vier plaatsen geraakt. Paultje kwam naar boven gerend en zag hem en ze riep: „Hebben ze je geraakt?”

„Ik geloof het wel,” zei Johnny. „Maak jij nu maar dat je wegbloet.”

„Een mof ligt dood op jouw kamer,” zei Paultje.

Samen met Paultje wurm-

de hij een nieuwe volle patroonhouder in zijn Remington. Paultje hielp hem op haar bed en maakte dat ze door de achterdeur wekwam. In haar bontjas.

Dik was op de veilige Ringdijk achter de dijkhuisjes geraakt en wilde zo snel mogelijk hulp halen. Hij vorderde nabij de molen van Faas een transportfiets, maar kreeg wel de eigenaar achter zich aan, die al hollende schreeuwde: „Houd de dief! Ze hebben mijn fiets gepikt. Houd de dief!” Maar Dik sprintte weg op het zware rijwiel.

Zo'n zevenhonderd meter verder, nabij de oude brug over de Ringvaart, smet hij de fiets aan de kant en bonkte over de bruggeplanken naar de overkant. Halverwege liep Eddy, ook een lid van de knokploeg, die in de beste jas van zijn schoonvader met zijn meisje even naar een boekhandel wilde.

„Ze hebben Johnny te grazen genomen,” riep Dik.

„Jou kennelijk ook,” zei Eddy, „je bloedt aan je pols.” Samen renden zij over het voetpaadje langs de Hervormde Kerk naar de Prins Hendrikkade, waar knok-

ploegleider Tinus zijn schuiladres had bij de familie De Graaf.

Nu was Tinus niet een van de volgzzaamste knokploegleiders. Na een wapendropping in de Haarlemmermeer had hij twee stenguns met munitie achterover gedrukt. De strenge order was geweest, dat alle wapens naar het depôt in de Houtrakpolder moesten. Tinus haalde nu de stenguns en de gevulde patroonhouders uit de bergplaats op de zolder en zei: „We gaan Johnny halen. Als de moffen hem levend vinden, zijn we allemaal de pinneut. Hij weet teveel.”

Dik (Fleury) had een kogel door zijn pols gekregen; hij werd door koerierster Tilly naar een betrouwbare dokter op Halfweg gebracht. Tinus (Martin van Roden) en Eddy (Zomers) holden alsof de duivel hen op de hielen zat, naar het huis aan de Wilgenlaan, over de oude, houten draai-brug en over de Ringdijk.

Zoals Dik ontkomen was, zo wilden zij het huis naderen: aan de achterzijde. Ze hadden elk een stengun, twee patroonhouders en een pistool onder hun jassen. Ze werden spoedig gevolgd door inderhaast gewaarschuwde Lex (Postma), Toon (Mulder) en Karel (Van Severen), die een paar weken later gearresteerd en meteen doodgeschoten zou worden, alle

drie bewapend met een pistool.

Ze doken schietend vanaf de achterkant van het huis in de Wilgenlaan op. Er stonden daar twee Duitsers met geweren; ze zochten schielijk dekking achter hun auto. Terwijl Tinus af en toe een vuurstoot gaf, snelden Eddy en Toon het huis in en naar boven. In de slaapkamer van Johnny (Jan Drenth) zagen ze een Duitser liggen: dood. Maar waar was Johnny? Ze riepen zijn naam en gingen de slaapkamer aan de voorkant binnen. De op het bed liggende Johnny, nog steeds bij kennis, schoot meteen. De zware 13,8-kogel boorde zich in het kozijn boven de deur.

„Ik kan me niet meer bewegen,” kreunde Johnny.

Ze sleurden hem naar beneden, de achterdeur door, het landje over en tegen de dijk op. Karel (Van Severen) en Lex stonden daar met een fiets. Johnny werd op de bagagedrager gekwakt en zo, rennend en zeulend en vloekend, brachten ze hem naar een verderop gelegen boerderij, Raasdorp geheten. In de nacht hebben andere leden van de knokploeg de halfbewusteloze zwaargewonde naar het goed geutilleerde ondergrondse hospitaal in de huishoudschool in Hoofddorp gebracht. Per fietsbrancard. Ze konden hem daar nog net op tijd opereren.

Tinus, Eddy en Toon dekten schietend de aftocht van de gewonde. Maar ze raakten behoorlijk in het nauw, omdat de twee Duitsers versterking kregen van het complete, goed bewapende peloton, dat zojuist op Halfweg tien mannen had geëxecuteerd. De soldaten schoten vanachter een tas stenen en verspreidden zich al over de Ringdijk.

De drie mannen stormden naar de dijk, vorderden een roeiboot met roeispanten en roeiden naar de overkant. De kogels van de Duitsers ricochetten op het water. Pas toen ze aan de overzijde een fiets gevorderd hadden van een jongetje en wegraceden — Tinus als een gek trappend, Eddy achterstevoren op de bagagedrager en vurend met zijn sten, Toon lopend — werd Eddy geraakt: een schampschot in zijn kuit. Alle drie bereikten die avond nog een nieuw onderduikadres.

De volgende dag was het zondag. De drie kerken die Halfweg en Zwanenburg samen rijk zijn en alle in Halfweg staan, zaten stampvol. Met vrouwen en kinderen. De mannen waren ondergedoken. Want er zouden vast raz-

zolder. „Even aan elkaar spijkere- ren,” zei hij.

Hij was nog niet de trap op of de achterdeur werd opengerukt door twee soldaten. Ze riepen met harde stemmen en ze moesten het gapende gat in de vloer hebben gezien.

„De moffen zeggen dat ze alles platbranden. Net als in Putten,” zei mijn moeder.

Er kwamen luidsprekerwagens langs. Mijn moeder pakte ons kleinste broertje van vijf weken, dat doodziek was („Ach, mevrouw,” had huisarts Sepers gezegd, „er gaan zoveel kleine kinderen dood.”), in veel dekens en legde hem in de witte kinderwagen. Ze zette alle deuren en kastdeuren en zelfs de achterdeur en de voordeur wijd open, want dat moest. We vertrokken. Het zal halfacht zijn geweest.

Iedereen uit de laan begon in de richting van de dijk te lopen. Een buurjongen had zich als vrouw verkleed in een jakje, een rok en hoge schoenen en hij had veel rouge en lipstick gebruikt. Mijn broertje en ik herkenden hem meteen en zoals je in de kerk heimelijk, maar verstikt giechelde om de gekke hoed van een vrouw, zo lachten wij nu ook. Voor ons huis werd de jongen door een paar soldaten uit de rij geschopt.

Mijn vader ging ineens terug. Even later was hij er weer met een stuk brood bij zich, een stukje kaas en het stalen geldkistje waar nooit wat in zat.

„Stel je voor dat ze het pikken,” zei hij.

De rij sjokte de laan uit langs het huis waar maandenlang een joods meisje ondergedoken had gezeten, langs de klompenmaker, waar je mocht kijken als hij werkte en aan het eind op de hoek van de dijk langs de smederij van Kuiper, waar het vaak zo lekker rook naar geschroeide paardehoef. En op de dijk kwamen uit alle lanen nieuwe rijen. Langs de rijen liepen Duitsers. Sommigen schreeuwden. Iedereen was bang.

Bij de oude brug moesten de mannen rechtdoor en de vrouwen en kinderen linksaf de Lindenlaan in. Het zal omstreeks acht uur geweest zijn, dat het hele dorp daar stond. Zo'n vijftienhonderd, meest jonge gezinnen. In de koude, klamme mist.

„De mannen worden in een concentratiekamp afge- maakt.”

„Ze gaan alle huizen platbranden.”

Overlees van pagina 3

EEN DEKEN, WAT ETEN EN EEN PAAR SCHOENEN

„Eerst roven ze alles wat waarde heeft.”
„Wie zich als vrouw heeft verkleed, wordt ter plekke doodgeschoten.”
„Onderduikers maken ze meteen af.”
„Als we naar de mis van zes uur waren gegaan, zaten we nu veilig op Halfweg,” zei mijn zus, die twee jaar ouder is dan ik.

„Eerst roven ze alles wat waarde heeft.”

„Wie zich als vrouw heeft verkleed, wordt ter plekke doodgeschoten.”

„Onderduikers maken ze meteen af.”

„Als we naar de mis van zes uur waren gegaan, zaten we nu veilig op Halfweg,” zei mijn zus, die twee jaar ouder is dan ik.

Op de dijk, nabij de slagerij van Ruygrok, werden de mannen in groepen verdeeld. Met hun handen hoog tegen de muur stonden de als vrouw verkleed, de gevonden onderduikers en andere verdachten. Dicht op elkaar stonden even verderop de mannen boven de 45 jaar. En nog weer verder de grootste groep: mannen tussen de 16 en de 45. Allemaal doodsblijk van angst.

De groep ouderen werd onder zware bewaking weggeleid. Een golf van angst sloeg door de rijen vrouwen. Wat gingen de moffen met ze doen? Dit: de mannen werden over de dijk gevoerd, rechtsaf de IJweg in en daarna links de Wilgenlaan. Tegenover het huis aan de Wilgenlaan 11 moesten ze halt houden en het hoofd naar rechts richten.

Op het landje tegenover het huis lagen tien zojuist doodgeschoten mannen. Ze waren, zoals twee dagen geleden tien andere mannen, uit de gevangenis aan de Weteringschans gehaald en hier gefusilleerd. De oudere mannen van Zwanenburg (de Duitsers riepen steeds: *Schweineburg*) moesten naar

het afschuwelijke tafereel kijken.

De gedode mannen waren: P. Bergman uit Anna Paulowna, een man uit het verzet, P. de Koning, eveneens van de ondergrondse en acht mannen die om allerlei redenen waren opgepakt: J. Nagelmaker, G. van Zanten, M. Lafijt, J. Lamboo, W. van Eck, C. van Eck, W. Adelaar en F. te Boekhorst.

Enkele honderden Duitse soldaten doorzochten elk van de bijna vijftienhonderd Zwanenburgse huizen van onder tot boven op de zolder. Pannen soep en kannen melk werden omgekieperd. Weckflessen en weckpotten met worteltjes, ingezouten sperzieboontjes of snijbonen werden stukgegooid. Voorraadjes tarwe of rogge werden over de vloer uitgestrooid. Winterpenen, bietjes, aardappelen werden vertrappt.

Wat waardevol was werd aan de weg gezet en later door een vrachtwagen opgehaald.

De zestienjarige jongen van Feenstra wilde over de akker aan de Kastanjelaan wegvlugten. Hij werd in de rug geschoten. Zijn lijk moest drie dagen blijven liggen, voorover in de natte kleigrond.

Een man, Wesselius genaamd en ambtenaar van het PEN, had zich willen verstoppen in een transformatorhuisje. Hij had een vergissing gemaakt en was geëlectrocuteerd, zo bleek later.

Bill met de Pet (Mulder), die het lokale ondergrondse krantje *De Postduif* drukte, had zich met twee karrevrachten papier en stencils onder de vloer verscholen en

werd niet gevonden.

Een man zat tot 's avonds laat in een schijthuisje achter op het erf en hij hield door een gat in het hout met een vinger de deur toe.

Om twee uur 's middags mochten de tot op het bot verkleumde vrouwen en kinderen naar huis.

„Er wordt niets in brand gestoken.”

„De mannen gaan naar Duitsland.”

„Die zien we nooit meer terug.”

Mijn moeder deed, nerveus, wat alle vrouwen bevoelen was. Ze maakte een pak met een deken, een paar werkschoenen, scheergerei en wat eten, een zak gekookte erwten. Die mocht ze naar de dijk, naar mijn vader brengen en ze moest door de Wilhelminalaan, die in die tijd Ligusterlaan genoemd moest worden.

Daarna is ze naar boer Van der Helm aan de Domineeslaan gegaan om er een uur hartstochtelijk te huilen.

Mijn broertje en ik verstoppen ons in ons tweepersoons opklapbed om er te huilen. Want iedereen wist het zeker:

de mannen kwamen nooit meer terug.

De Duitsers vingen op die dag in Zwanenburg van de ruim vijftienhonderd mannen die in aanmerking kwamen, er 328. Ze werden lopend afgevoerd naar een loods aan de Levantkade in Amsterdam. Slager Schouten bracht daar drie dagen achtereenvolgend door de vrouwen klaargemaakte pakjes met eten. Met paard en wagen. Nadien werden de mannen per trein naar Duitsland getransporteerd om er verdedigingswerken te graven tegen de oprukkende geallieerden.

Op twee na keerden ze alle-

maal terug. J. Heida en C. van Kleef kwamen tijdens gevechtshandelingen om in Duitsland. Mijn vader kwam na vijf weken naar huis gelopen. Onder de luis. Maar in het bezit van een kogelkop, een koperen mitrailleurhuls en vijf echte eieren.

Met dank aan: Jan Drenth (Johnny), de Hoofddorpse Courant, de heer en mevr. E. van der Kwast, Wim van der Meulen (gemeente-archivaris Haarlemmermeer), Martin van Roden (Tinus), het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie, mevr. C. Smulders-Midden, Cor van Stam (districtsleider Haarlemmermeer e.o. van de Landelijke Organisatie voor hulp aan onderduikers), Eddy Zomers (Eddy) en het Witte Weekblad.

HUMOR

Jaren geleden werd het de heren humoristen door de omroepverenigingen verboden om nog langer moppen te vertellen over schoonmoeders en ambtenaren. Verhalen over mannen die in beschenken toestand thuiskomen, werden nog wel toegestaan, maar niet meer zo op prijs gesteld.

De oudste grap over dit onderwerp heeft het eeuwfeest al achter de rug, maar is nog steeds niet afgeschaft. Een heer komt 's nachts zwaar beneveld thuis en drinkt nog wat water in de keuken. Hij zet het glas op een stoel en gaat daarop zitten, met als gevolg een bloedend achterwerk. Hij sluipt naar boven, gaat voor de spiegel staan en brengt pleisters aan op de getroffen plekken. De volgende morgen verwijt zijn vrouw hem dat hij dronken is thuisgekomen. „Hoe kom je daar nou bij?” roept hij woedend. „Ik geef toe dat ik laat was, maar wel broodnuchter.” Waarop zijn vrouw vraagt: „Waarom heb je die pleisters dan op de spiegel geplakt?”

In Hilversum gaat al jaren het verhaal over ene Chiel, van beroep technicus bij de radio. Na een vermoeiende dag arriveerde hij tegen middernacht met de reportagewagen in onze mooie gemeente. Hij ging nog even naar een café om iets te drinken. Daar ontmoette hij een kennis, die hem na sluitingstijd uitnodigde om de gezelligheid thuis nog wat voort te zetten. Chiel kwam om zes uur in de ochtend thuis en ontkleedde zich uiterst behoedzaam. Voorzichtig liet hij zich op de rand van het bed zakken om zijn sokken uit te trekken. Op dat moment ontwaakte zijn vrouw, die slaperig vroeg wat hij aan het doen was. „Och,” zuchtte Chiel zwaar, „gisteravond lag er een briefje voor me. Ik heb vandaag vroege dienst.” En hij kleedde zich weer aan, dronk in de keuken een liter melk en zag zich genoodzaakt om in de kantine van een studio urenlang te gaan rondhangen. Het werd één van de moeilijkste dagen in zijn omroepbestaan.

In Duitsland, waar de hu-

door
Kees
Schilperoort

mor nooit zo vlot op gang is gekomen als bij ons, worden voor de televisie nog moppen over ambtenaren verteld. In ons land is nog wel een boekje met moppen over deze categorie verschenen; maar dat is samengesteld door een ambtenaar en dan mag het.

Op het tweede Duitse televisienet hoorde ik onlangs een komisch ingestelde heer een verhaal vertellen over een jonge ambtenaar, in dienst van de gemeente Keulen. Om drie uur in de nacht werd hij wakker en naast zijn bed stond een fee, die zei dat hij drie wensen mocht doen.

„Nou,” zei de jongeman, „het weer is hier de laatste weken zo slecht, dat ik wel op het strand van Hawaï zou willen liggen.” En hij lag op de door hem aangegeven plek. „Tweede vraag,” zei de fee en de ambtenaar vroeg: „Een mooi en lief meisje in mijn armen.” Ook hieraan werd voldaan.

„Derde en laatste wens,” zei de fee. De jongen dacht een ogenblik na en zei: „Ik wens dat ik mijn leven lang niet meer hoeft te werken.” De fee zwaaide met haar toverstokje en de jonge ambtenaar zat weer achter zijn bureau in het gemeentehuis van de stad Keulen.

Ik zou het niet in mijn hoofd halen om in ons land zo'n verhaal te vertellen...